

# TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta

## ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.  
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.  
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.  
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

## INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.  
rândul cu litere garmond.

## Activitatea extrașcolară a învățătorului.\*)

Intre problemele mai recente, ce se ivesc la suprafața discuției publice, este și problema ocupației învățătorului afară de școală. După felul, cum ea se debitează și agită, ai crede, că e ceva nou; dar scrutând puțin trecutul, află că e tot atât de vechiă, cât de vechiă este și chestia chemării învățătoarești, căci la toată ocazia s'a accentuat trebuința de a-și estinde învățătorul activitatea sa și afară de limitele carierei sale dascălești, servind de model îndreptător, diriguitor și povățuitor al intereselor țărănimii noastre. Aceasta însă numai între marginile posibilității și fără știrbirea datorinței din școală, unde are să cadă punctul de gravitație al activității sale.

Și nici că s'a subtras învățătorimea noastră dela această muncă, chemată să dea noue impulsuri cultivării noastre dela sate. Să primim numai în jur de noi și vom vedea, cum învățătorii s'au pus în fruntea nouelor creațiuni dela sate, și alături de preot au dat ființă ori vreunei bănci, ori vreunei tovărășii, ori unei întreprinderi ori reuniuni chemate să contribuie la îmbogățirea materială și spirituală a sătenilor noștri. Trebuie să fie lipsit cineva de adevărata vedere, ca să nu întâlnească pe multe locuri instituții create și conduse anume de învățători. Dacă această muncă nu e generală, vina e a împrejurărilor neprielnice și a muncii întefitoare, ce trebuie să o depună învățătorul întru satisfacerea barem în parte a stricte sale datorințe în școală.

\*) Publicăm articolul acesta, deși nu consunăm întru toate cu vederile noastre, pentru interesanta argumentare a punctului contrar de vedere, și pentru că ținem că e bine și folositor, dacă în chestia însemnată se cunosc și părerile contrare.

Reacțiunea.

Cel ce are numai puțină pricepere în munca completă, ce se cere astăzi dela învățătorul român din această patrie, va trebui să recunoască, că a mai grămădi pe umerii acestui modest lucrător nou sarcini, însemnează a-i face cu neputință îndeplinirea acelor lucrări, dela cari atârna chiar existența sa și a școlii române.

În urma celei mai noue legi, privitoare la instrucția limbei maghiare, atât de mult s'a îngreunat poziția învățătorului, încât nu e cu minte a umbla după noue însărcinări, ci a căuta să-i venim în ajutor la îndeplinirea nouelor sarcini, căutând căi și mijloace de a ușura lucrarea în școală și în urmare de a-l scuti de felurile șicane la cari este zi de zi expus. A pretinde ceea-ce este imposibil, e a sdruncina în sufletul învățătorului ori-ce tărie morală, cu care să poată trece printre Scylele și Carybdele vieții moderne. Știut este, că la nici una dintre activitățile spirituale nu se cere atâta liniște și mulțumire sufletească ca și la cea dascălească. Fără seninătatea vieții spirituale, vai de munca ce se îndeplinește în școală întru cultivarea tinerețului! Dacă învățătorul va fi nervos, trist, deprimat, înfrăurirea lui asupra elevilor numai binefăcătoare nu va fi. Și el va trebui să fie posomărit, văzându-se în fața atâtor probleme, ce i se impun de sus și pentru cari se introduce un control și o inspecție polițienească.

Căci, dacă odată se cere ceva în formă de mandat, apoi negresit se pretinde, să se și ducă în îndeplinire, iar dacă apriori se știe, că ceea-ce se cere este neexecutabil, atunci ne întrebăm: de ce se mai face svon cu noue reforme, doară ca să se poată zice, că am inițiat ceva, și astfel să trecem de reformatori pe terenul școlii? Nu este aceasta o sinamăgire?

Să punem mâna pe inimă și să avem curajul sincerității de a

mărturisii, că în forma, cum se preconizează activitatea extrașcolară, este cu neputință de realizat. Căci, dacă vom strânge coardele și vom forța învățătorimea noastră la o muncă prea intensivă extrașcolară, atunci o vom subtrage dela datorința de învățător, și rezultatul va fi în detrimentul futoarelor generații, de nu vom chiar periclita existența școlii române. Atât de grea este munca unui învățător la îndeplinirea chemării sale, încât numai priu un studiu continuu și prin o activitate cu totul dedicată școlii se poate apropia de țânta dorită. Un învățător harnic și la înălțimea cerințelor are trebuința viața întreagă de a se perfecționa în cele didactice pedagogice. Timpul de studiu în seminar e prea scurt, ca să poată eși cineva deplin format în arta educației.

Iar' cel ce ar pretinde deplină formație, ori va fi ignorant, ori de rea credință. Termină doară școala un jurist, un medicinist, un inginer, ori un contabil deplin format, cu toate că acestora li-e rezervat un timp de studii mai îndelungat? Și dacă la alte ocupații nu e cu puțință ca școala să formeze pe om deplin, de ce să se pretindă aceasta numai dela învățător?

Este știut, că dibăcia necesară se câștigă numai prin o deprindere îndelungată în viața practică la ramul de activitate, ce ți l-ai ales.

Școala nu este chemată decât a da orientări, a da direcții de muncă, a deschide ochii sufletești ai elevului spre a putea privi în corpul deschis al activității fitoare și a se ști conduce pe sine în această muncă! Să nu cerem mai mult dela ea decât poate, căci dacă o facem, cerem ceva cu neputință și dovedim că nu avem privire clară în chemarea acestei instituții culturale.

Și dacă așa este, să lăsăm învățătorimea să se perfecționeze întru îndeplinirea chemării sale dascălești și să nu pretindem dela ea lucrări,

pe cari nici chiar timpul fizic nu i le iartă. Să recunoaștem, ceea-ce deja în sferile mai înalte ale gândirii omenești s'a recunoscut de mult, că munca de învățător este dintre cele mai istovitoare, și să nu trăim în credința, că și dascălul de astăzi ar fi ca cel dinainte cu un secol, căci referințele s'au schimbat. A împărtași cuiva cunoștințe, așa ca el să le înțeleagă și înțelegându-le să și le poată însuși deplin, formând o parte a avutului său sufletesc, nu e tocmai lucru ușor și mai ales nu atunci, când ai să faci cu mici copii neapți și nededați a judeca și combina.

De vom pretinde dela învățător în formă de poruncă activitate extrașcolară. îl vom sili să-și îndrepteze lucrarea pe un teren ale cărui margini nu știu, dacă pot fi fixate. Să lăsăm învățătorul la catedră și să cerem, ca aici să fie la înălțimea chemării. Această muncă să i-o controlăm, dar nu cu o controlă polițienească, ci cu multă bunăvoință, îndreptându-l și povățuindu-l. Învățătorul să nu simțească asprimea inspecției, ci să se bucure de ea, căci a rămas pe urma ei mai bogat în suflet, mai îmbărbătat și invigorat. Și așa e sâtul de multele inspecții, de cari se învednicește, încât a devenit o mașină ce nu mai știe ce face. Învățătorului român i s'a răpit ori-ce sferă de activitate liberă, când știut este, că pedagogia de astăzi cu toată puterea luptă pentru câștigarea unei autonomii școlare.

Cred, că numai just vom proceda, dacă vom lăsa deplină libertate învățătorului să se ocupe și afară de școală acela, care poate, și acolo, unde se poate, dar să nu li-o impunem, căci cerem ceva imposibil și dăunător școlii române!

Chestia cu activitatea extrașcolară este împrumutată din România, unde mai ales ministrul de culte Spiru Haret i-a dat o importanță ne mai auzită în alte țări. Dar și

## FOIȘOARĂ.

### Predică pentru popor.

De Romul Albu, capelan în Hunedoara.

„Mergând învățați toate neamurile... învățându-le să păzească toate câte v'am poruncit vouă”. Mat. XXVIII. 19.

Iubiți creștini!

Mântuitorul Isus pe timpul când era pe pământ și-a ales 12 apostoli, cari îl ajutau în propovăduirea învățăturilor sale sfinte. Acestora li-a poruncit să lățească învățăturile sale, zicându-le: „Mergând învățați toate neamurile... învățându-le să păzească toate câte v'am spus vouă”. Apostolii au și împlinit această poruncă, pentru că după ce s'a înălțat Cristos la cer și s'a pogorât peste ei Duhul Sfânt, s'au răspândit în toată lumea, învățând evangelia și întemeind pretutindenea biserici, locuri de rugăciuni.

Urmași ai apostolilor suntem și noi, preoții de astăzi, prin urmare și nouă ne sună cuvintele Mântuitorului: „Mergând învățați toate neamurile... învățându-le să păzească toate câte v'am poruncit vouă”. Tocmai pentru că să împlinim și noi această poruncă dzească, am venit azi aici în

mijlocul dvoastre, să vă învățăm cuvântul lui Dzeu, să vă întărim în convingerile dvoastre religioase și să vă îndemnăm câtră tot ce e bun și folositor.

Iubiți creștini! Mântuitorul Cristos a întemeiat biserica sa, ca să ne fie scut și apărătoare în toate năcazurile vieții noastre, ca să ne conducă la mântuire, la fericirea vecinică. Noi credincioșii formăm biserica cea vie a lui Isus Cristos, avem deci de împlinit datorințe față de biserică. În primul rând fiind ea întemeiată pentru mântuirea noastră avem datorința sfântă de a o cerceta în toată Dumineca și sârbătoarea regulat și a asculta dumnezeasca slujbă cu evlavie și cu frica lui Dumnezeu. Sfânta maica noastră biserică ne propune învățăturile cele mântuitoare de suflet, ne dă cea mai trebuincioasă hrană sufletului nostru. Dacă nu cercetează creștinul sf. biserică regulat, sufletul lui rămâne lipsit de hrana lui cea mai trebuincioasă, rămâne setos de învățăturile sfinte, pentru că Mântuitorul și-a vărsat sângele.

Închipuiți-vă, că am detrage hrana trebuincioasă trupului nostru. Ce s'ar întâmpla atunci cu el? Ar slăbi, și-ar pierde puterea de muncă, s'ar prăpădi în scurtă vreme. Tot cam așa stă lucrul și cu sufletul nostru. Dacă îl lăsăm lipsit de hrana lui trebuincioasă, de învățăturile sfinte cari să propun în sfânta biserică, slăbește,

se sărăcește și ajunge la peire în scurtă vreme.

Cu dureră trebuie să constat, că poporul nostru nu numai din părțile acestea, ci peste tot s'a cam instrăinat de biserică, nu o cercetează regulat ca mai înainte. Mai bucuros cercetează oamenii în Dumineci și sârbători, când sunt liberi cărcimele, stricându-și sănătatea cu beuturile stricate ce se vând acolo, cheltuindu-și creșterii lor câștigați cu multă trudă și amărăciune. Apoi cel puțin dacă ar învăța în cărcimă ceva bun și folositor! Nimic! Toate cele poți auzi și învăța acolo, numai de învățăturile sfinte ale lui Dumnezeu, cari singure pot să ne mântuiască sufletul, nu se vorbește nimica. Despre acestea se vorbește numai în biserică, și biserica în multe rânduri e goală, afară de cantor și câte un bătrân neputincios nu vezi în ea mai pe nimeni. Mare dureră trebuie să ne cuprindă pe toți, când vedem astfel de lucruri, așa de puțin interes față de maica noastră biserică și față de legea noastră strămoșească, care singură ni-a fost scut și apărătoare, care singură ne-a scăpat în decursul a lor 2000 de ani aproape, de când suntem pe plaiurile acestea de atâteaori din gura morții, dela peirea singură. Numai credința puternică în Dzeu și ținerea cu tărie la această credință strămoșească și la biserica, ne-a ținut pe noi

întregi, așa cum suntem azi. Și tocmai această credință mântuitoare a noastră și dragostea față de biserică a început să slăbească acum, când am avea mai mare lipsă de ea, când vin mai multe încercări asupra noastră din toate părțile.

Oamenii ne mai cercetând biserica regulat nu mai au prilej să asculte și se învețe poruncile lui Dzeu, rătăcesc și să cufundă tot mai mult în fărâdelegi și păcate, își uită cu totul de Dzeu, și Dzeu dacă vede că nu se mai pocăiesc îi pedepsește. Ca o pedeapsă trimisă de Dzeu asupra oamenilor trebuie să considerăm și potopul de ape din zilele trecute, care s'a deslășănit asupra fraților noștri din Banat. Dzeu pentru multele lor păcate a trimis asupra lor ploți grozave, cari au făcut să iasă apele din marea lor, nimicindu-le tot avutul, lăsându-i fără adăpost și fără mâncare. Iată unde duce necercetarea bisericii. Dacă frații noștri aceștia, nenorociți și pedepsiți de Dzeu în felul acesta, ar fi cercetat biserica cât se poate de regulat, ar fi învățat să păzească și să urmeze poruncile lui Dzeu, Dzeu nu i-ar fi pedepsit așa de aspru. Din exemplul lor să învățăm deci și noi, ca să nu ne ajungă și pe noi o astfel de pedeapsă.

Din datorințele noastre față de biserică rezultă una dintre cele mai de căpățenie: datorința față de școala noastră confesională. Școala e fiica bisericii și



acolo e întrebare, că oare bine s'a făcut? Încă nu se poate ști cu siguranță, dacă aceasta nu s'a întâmplat în detrimentul instrucției școlare. *Titu Maiorescu*, cunoscutul bărbat de știință și politician din regatul României, și-a ridicat glasul în parlament contra acestei lucrări și a tras la îndoială foloasele ei.

Dar apoi chiar folositoare să fie, relațiile din România nu se potrivește cu ale noastre. Dascălul de acolo nu are de a se lupta cu două limbi și nici nu are de a suferi și canele, de cari nu sunt cruțați dascălii noștri.

Mai restă să relevăm faptul, că despre activitatea extrașcolară numai li se pare unora, că nu s'a vorbit la noi. Poftescă și cetească temele date de autoritatea noastră bisericească în conferențele din cei zece ani din urmă, și va afla probleme extrașcolare tractate și discutate. Caută prin programele adunărilor generale ale reuniunilor învățătoarești și va afla asemenea lucrări. Ba va găsi discutată această problemă și în „Foaia școlastică din Blaj“, iar în „Vatra școlară“ anul I, Nr. 9 va afla lucrarea intitulată: „*Învățătorul afară de școală*“, în care va vedea deslușită problema extrașcolară a învățătorului, de asemenea în „Vatra școlară“ a. III, Nr. 10 va găsi lucrarea: „*Activitatea socială a învățătorului*“ de un conținut la fel.

Nu am fost noi așa de străini de problema aceasta, așa încât să ne fie necunoscută, de aceea nou-tatea ei e numai părută.

Nu e deci nici nouă problema activității extrașcolare a învățătorului, dar nu e nici așa de importantă, după cum se pare, căci e ne-realizabilă și mai ales primejdioasă existenței școlii române.

*Dr. Petru Șpan.*

## Sfințirea bisericii din Săcămaș.

— Raport special. —

Comuna bis. Săcămaș e situată pe malul stâng al Murașului, având în față comuna bis. Ilia. Locuitorii comunei, deși puțin la număr și săraci, prin o muncă stăruitoare de mai mulți ani, au zidit o biserică frumoasă, care ar putea face fală ori cărei comune frunțase. Biserica cea nouă e zidită în gara comunei pe un loc mai ridicat, așa că stăpânește Valea Murașului și cucerește privirea călătorilor, cari intră sau ies din Ardeal pe drumul tăiat de undele Murașului.

Ziua sfințirii noului Sion, fixată pe 12 Septembrie v. a. c. a fost cu dor așteptată din partea populației române din părțile aceste. Dorința noastră s'a prefăcut într-o adevărată însuflețire, când am aflat, că I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Ioan* a împlinit rugămin-

tea credincioșilor și a încredințat cu sfințirea bisericii pe asesorul consistorial P. O. domn *Lazar Triteanu*. Ziua sfințirii a fost anunțată poporului și intelectualilor români din satele învecinate.

Domnul mandatar a sosit la Ilia însoțit de diaconul dl *Demetriu Câmpean*, arhivar consistorial și asesor onorar, Sămbătă în 11 Septembrie a. o. la 2 ore p. m. La gara din Ilia a fost așteptat de o deputațiune din preoți și mireni. Domnul mandatar a fost sălășluit în casele P. O. domn protopresbiter *Zevedeiu Murașanu* din Ilia.

Sămbătă după amiază s'a oficiat în biserică cea veche după tipicul prescriis: Vecernia cea mare, utrenia și apoi o litie s'au matat obiectele din biserică veche în biserică cea nouă. Serviciul acesta l-a îndeplinit P. O. domn protopresbiter tractual *Iosif Morariu* din Dobra, care îmbolnăvindu-se, la însuși actul sfințirii de Duminecă dimineața n'a mai putut lua parte.

Credincioșii noștri din Săcămaș și din comunele învecinate sub conducerea preoților și învățătorilor au aranjat Sămbătă seara o manifestație cum nu s'a mai văzut în părțile aceste, și care a stors admirația și respectul chiar și al străinilor. Sute de credincioși în frunte cu muzica țărănească din Câmpuri au percurt în ordine esemplară străzile principale din Ilia, iar în fața locuinței protopresbiterale au ieseut mai multe bucați naționale. Membrii orchestrei sunt țărani simpli, în portul lor național; cântă de pe note cu o precizie laudabilă și sunt adorabili când bat tactul cu opinea. Orchestra s'a înființat prin stăruințele parohului I. Budoiu și o conduce harnic învățător I. Ungurășan. Parohul *Miron Oprean* din Gothatea a tălmăcit bucuria credincioșilor noștri de câteori se sfințește o nouă biserică, iar dl mandatar a declarat, că un popor, care în așa măsură se știe însuflețit de biserică sa națională, despre acela cu drept cuvânt se poate zice, că e: *bun român și bun creștin*.

Insuși actul sfințirii s'a început Duminecă dimineața la orele 8. La intrarea în comună un arc de triumf împletit din flori și frunze de stejar, iar sub arc întreg poporul din Săcămaș în frunte cu parohul local, așteptau sosirea oaspeților doriți. După salutul parohului și răspunsul dlui mandatar, poporul a plecat spre biserică, iar domni preoți s'au adunat spre a se îmbrăca în odăjdiile bisericești, atât de impunătoare.

Serviciul dumnezeesc a fost condus de P. O. domn asesor consis. *Lazar Triteanu*, asistat de protopresbiterul *Zevedeiu Murașan*, apoi de presbiterii: *Ioanichie Luch* (Cărmăzinești), *Avram Barbu* (Briznio), *George Popoviciu* (Leșnio), *I. Budoiu* (Câmpuri), *Traian Motora* (Vortă), *Miron Oprean* (Gothatea), *Ioan Laslo* (Fueș-Băgara), *Ioan Sălăgean* (Săcămaș) și diaconul *Dimitrie Câmpean*.

După închinarea în cântări a bisericii de 3-ori, s'a făcut intrarea în biserică; această parte a serviciului e foarte sugestivă și asupra ascultătorilor face o impresie neștearsă. În mijlocul bisericii s'a făcut sfințirea apei, apoi s'a stropit biserică pe dnlăuntru și pe urmă s'a pregătit prestolul. Actul sfințirii s'a încheiat cu o rugăciune frumoasă rostită din ușa altarului și ascultată din partea poporului cu evlavie și cu respirația oprită.

Când s'a început sfânta liturgie era plină nu numai biserică, dar și cimitirul din jurul bisericii. Servește spre laudă inteligenței române, că aproape în număr complet s'a prezentat din toate părțile. Nu greșesc, dacă numărul celor prezenți socot a fi fost 3000 suflete. Asemenea s'au prezentat în număr frumos și străinii în frunte cu oficanții din Ilia: prim-pretorul, medicul ceroual, județul, conducătorul cărților funduare și alții, cari mi-au scăpat din vedere. Ne pare bine, că au venit ca să se convingă despre tăria cu care poporul românesc ține la biserică sa și la conducătorii săi.

Înainte de încheierea sfinte liturgii dl mandatar a cetit din ușa altarului scrisoarea și binecuvântarea preabunului nostru arhiepiscop și metropolit *Ioan*, adresată prin trimisul său poporului credincios, apoi a rostit o cuvântare, care a făcut asupra celor prezenți o impresie covârșitoare. A început și a terminat cu rugăciunea rostită de Impăratul *Solomon* după terminarea bisericii din Ierusalim. A vorbit apoi despre istoricul și importanța bisericii la poporul nostru român spunând, că în bisericățele acele de lemn clădite de obicei pe un loc mai ridicat în satele noastre, s'a adăpostit credința strămoșească, limba românească, datinele, obiceiurile străbune, portul, jocurile, doina, cântecele și colindele; în acele bisericățele s'a plămădit sufletul românesc și tot acele bisericățele ne-au păstrat acel suflet românesc curat ca aurul până în zilele noastre. A arătat pe larg apoi cari sunt datorințele credincioșilor față de biserică: s'o cerceteze regulat, s'o înfrumusețeze, s'o înzestreză, să se lapede de viții, cum este beția și luxul și alte multe. Întru îndeplinirea acestor datorințe față de biserică trebuie să premeargă cu bun exemplu inteligența română. A fost frumos apelul adresat credincioșilor pentru zidirea școlii confessionale, fără sprijinul căreia biserică nu-și va putea îndeplini chemarea ei dumnezeiască. Dacă vor perde școala confessională, nepoții și strănepoții părinților de azi în loc de prinoase pentru odihna lor sufletească, îi vor blăstăma, că nu s'au îngrijit de creșterea lor.

În sfârșit a mulțumit tuturor acolora cari s'au obosit și au jertfit pentru biserică acum sfințită. În primul loc a pomenit pe parohul local dl *Victor Sălăgean*, care ziua și noaptea a alergat pentru întruparea visului său și apoi cu cinste a pomenit familia marelui proprietar *Ardeleanu* din Săcămaș, care a donat o parte din locul pe care stă biserică, precum și o sumă însemnată de bani.

De încheiere s'a stropit biserică pe din afară și s'a botezat întreg poporul. Serviciul s'a terminat la ora 12 și jum. din zi.

Poporului adunat i s'a servit o pomână, iar pentru inteligență s'a improvisat un pavilion în curtea parohului, unde s'a aranjat un banchet. Natural, că toatele nu puteau lipsi. P. O. domn asesor cons. L. Triteanu însoțit de aplausele șgimotoase a celor de față, a închinat întru îndelunga sănătate a părintelui arhiep. și metropolit *Ioan*, parohul *Sălăgean* pentru dl mandatar; protopresbiterul *Z. Murașan* pentru comitetul parohial și poporul din Săcămaș, diaconul *Câmpean* pentru reprezentanții administrației, directorul de bancă *Vraciu* pentru preoțime; parohul *V. Motora* pentru buna înțelegere dintre biserică și stat, care însă numai așa se poate

ajunge, dacă ni se vor respecta legea și limba națională. În decursul banchetului precum și după aceea poporul adunat, tineri și bătrâni deopotrivă, frământau pământul cu jocul lor săltăreț, puțin românesc.

M'am silit să vă dau o descriere fidelă despre decursul acestei sărbări, a carei amintire va rămânea nestearsă în sufletul celor cari au fost de față.

*Brodaru.*

## „Asociațiunea“ la Elisabetopol.

— Raport special. —

Adunarea generală de constituire a despărțământului Sighișoara al Asociațiunii, ținută, în 14/27 Sept. a. c. la 1 oră p. m. în biserică gr. cat. din Elisabetopol în prezența unui public destul de număr, din loc, și jur, inteligență și popor, a fost deschisă din partea delegatului comitetului central, dl asesor consistorial *Nicolae Ioan*, prin o cuvântare mult cuprinzătoare și spusă la înțelesul tuturor, în care pe lângă sfaturile și îndemnurile ce se dau conducătorilor pentru a începe munca de desrobire a țaranului din robia întunerecului și de trezire la o viață mai bună și mai chibzuită, se face o scurtă apreciere și dare de seamă a vieții poporului nostru în decurs de 50 ani de când s'a înființat Asociațiunea.

Cuvântarea a fost următoarea:

*Onorată adunare generală!  
Stimatele Doamne și Domni!*

Conducătorii neamului nostru, de acum 50 ani, povățuiți de dragostea de neam, au întemeiat o însoțire, care să grăjească de cultura intelectuală morală a poporului românesc aici în Ardeal. Gândul lor mareț, inima lor caldă și sufletul lor învăpăiat de dragoste, pornind din principiul de desvoltare liberă al popoarelor, li-a trezit mintea, ca să ne creieze și nouă o instituțiune cum alte popoare mai norocoase o aveau de sute de ani, la ale cărei raze binefăcătoare să se încălzească și să prospere și neamul nostru.

Și ce anume au voit conducătorii noștri? Ce-au înțeles ei prin societatea și însoțirea aceasta pentru cultură?

Au voit, fraților, să scoată poporul din robia întunerecului, să-l scoată din sărăcia sufletească, să-i dea neatârănarea, să-l facă stăpân pe voia sa, — pe munca sa, pe brațele sale, pe sufletul său, pe agoniseala sa, pe cinstea sa și să infiltreze în sufletul lui dragostea cătră limba lui și cătră legea lui și cătră petecul de pământ moștenit dela părinți, ca să-l țină cum ții ia niște moaște sfinte, să nu-l instrai-neze cu nici un preț, ci din contra să l luere rațional și cu minte cu brațul și cu mașina cumparată prin însoțiri, ca să agonisească atâta ca să trăiască cu vrednicie. Din prisoș să-și împlinească dorințele, cătră țară, cătră biserică și cătră familie, dând pruncilor o creștere cât se poate mai aleasă, prin școli populare și superioare, prin școli de meserii și industrii, ca izvoare de bogăție, de cultură și de înaintare. Și înaintașii noștri s'au gândit și la împărțirea muncii și ocupațiunei sfătuind poporul să îmbrățeze pe lângă plugărie comerțul și meseriile, cari erau în mâinile altora și pe noi ne făceau lor tributari. Câte orașe, câte zidiri pompoase nu s'au ridicat de brațele țaranilor noștri, ca sudoarea și agoniseala scoasă din șerpore românești, pentru lucrări cumpă-

daoc școala o dăm uitării și nu o îngrijim, păcătuim față de biserică mamă. În școală se propun pe lângă alte multe învățături, cari alungă întunerecul și respiră lumină, în locul prim învățăturile sfinte scripturi.

Aici învăță tinerele noastre odrasle în ora de religione rugăciunile, cum să se roage lui Dzeu, aici li se împărtășesc cunoștințele elementare despre Dzeu și învățăturile sfinte, cari le dau apoi mai târziu când vor fi mari puțință de a înțelege și urma toate învățăturile creștinești propuse de biserică. Aici în școală aude mai întâi copilul poruncile lui Dzeu, aici se sădește în sufletul lui fraged frica de Dzeu, care îl va conduce și forma în toată viața lui, pentru că dacă se deprinde cineva de copil tânăr cu un lucru, nici odată nu se mai poate desvâța de el. Școala are deci chemarea sfântă, ca să crească din copiii noștri oameni cinstiți și cu frica lui Dzeu, cari nici odată să nu-și peardă cumpătul, ori și ce încercare sau ispită vine asupra lor. Această chemare sfântă și-o poate îndeplini școala noastră numai dacă o susținem și o sprijinim din toate puterile noastre, dacă fi dăm tot sprijinul moral, dar mai ales sprijinul material.

Știu, că dvoastră trăiți în condiții materiale cam slăbuțe și nu ați putea de-odată să aduceți o jertfă mai mare pen-

tru școala dvoastră, și vă mai lipsește apoi și însuflețirea și interesul.

Nu cere însă nimenea, ca deodată să aduceți cine știe ce jertfe mari. Să pot afla că și mijloace, prin cari ușor, așa pe nesimțite puteți ajunge la rezultate foarte frumoase. Iată bunăoară 2 cai, prin cari ușor ați putea ajunge la rezultate îmbucurătoare.

Femeile dvoastre să se organizeze în o reuniune cu scopul de a sprijini școala dvoastre. În reuniunea aceea să intre ca membre toate femeile din comună, obligându-se a da fiecare în fiecare săptămână câte un ou sau două, care precum poste, iar oare nu are, în locul ouălor cari și așa se vor vinde să dea câte 3—4 cruceri. În felul acesta așa zicând pe nesimțite puteți să ajungeți la rezultate frumoase și veți da școlii noastre sprijin bun și veți servi tot odată și ca exemplu pentru alte comune, cari la rândul lor însuflețite de succesele dvoastre vor face și ele asemenea.

Bărbații ar putea apoi să urmeze următorul exemplu. Când eram student în teologie, era mare străduința fruntașilor neamului nostru românesc de a vedea gimnasiul din Brad cât mai curând completat la 8 clase și așezat în un edificiu nou, corăspunzător cerințelor. Ne-am hotărât și noi niște studenți năcăjiți cari nu mai noi și Dzeu știam cum trăim, să sprijinim

această străduință a fruntașilor neamului nostru și ne-am obligat a plăti fiecare la săptămână câte 10 ori câte 5 cruceri, după puterile fiecăruia, și ce se adună din acesti cruceri jertfiți de noi să-i dăm pentru gimnasiul din Brad. În felul acesta ne-a succedat să adunăm noi vre-o 30 de studenți în decurs de 2 ani frumoșica sumă de aproape 400 cor.

Iată ce poate face însuflețirea, ce poate face dragostea față de tot ce e bun și frumos. Acest exemplu ați putea să-l urmați și dvoastră aici în comuna dvoastră, obligându-vă a da fiecare după puterile sale câte ceva la săptămână ori la lună și banii ce se adună în felul acesta să-i folosiți pentru școala dvoastră, asigurându-i în forma aceasta viitorul ei. Prin faptul acesta v'ați împlini totodată și o sfântă datorință față de biserică, pentru că dupăcum am spus, școala e fiica bisericii.

Cu deosebire e mare însemnătatea școlii aici la dvoastră, pentru că aceasta e singura școală românească confessională gr. ort. și la aceasta aleargă copiii din întreg ținutul acesta a pădurilor, ca să se adape de învățăturile bune și folositoare. Tocmai pentru aceea ar trebui să poarte în sufletul său fiecare om cinstit și cu frica lui Dzeu soartea acestei școli. Fie-

\*) Predica a fost rostită în comuna Laleș, tractul Hunedoarei.

care să se însuflețească pentru ea și punând umăr la umăr, atât bărbați, cât și femeile, să se organizeze în felul arătat mai sus, și iată așa pe nesimțite e mântuită școala și îi e asigurat viitorul, dând tot odată prin aceasta și sfinte noastre bisericii sprijin bun, pentru că din școală iasă oameni cinstiți și cu frica lui Dzeu, cari totdeauna vor înțelege însemnătatea bisericii în viața noastră.

Acestea ar fi fost, iubii creștini, pe scurt 2 din datorințele noastre față de maica noastră biserică. De încheiere nu vă pot spune altceva, decât ca urmând sfaturilor mele să fiți fil credincioși ai bisericii și neamului nostru românesc, să vă dați toată silința să apărați biserică și școala întotdeauna, dându-i sprijinul recerut, și atunci de sigur pe lângă recunoștința mai marilor noștri bisericești veți primi ca răsplăță dela Dzeu puterilor și fericirea veci-cică, cununa neperitoare a mării. Eu mângăiat în sufletul meu, că de data aceasta am putut împlini cuvintele Mântuitorului, „mergând învățați toate neamurile...“ rog pe atotputernicul Dzeu, să vă lumineze mințile spre a putea înțelege și să vă săvârșiți tot ce e bun și frumos spre binele dvoastre al tuturor și spre mărirea și lauda numelui lui Dzeu. Amin.



rate dela concetănenii nostri de alte neamuri, și câtă avuție și muncă națională am dat noi la bunăstare și fericirea altora, perzistând a rămânea în starea jalnică din trecut, trăindu ne traiul de azi pe mâne, fără tîcne, fără mulțumire și fără bucuriile de cari au parte popoarele mai înaintate în cultură și cu bună stare materială. Stările dureroase ale trecutului, voiau înaintașii nostri de fericită memorie și cu evlavie pomeniți să le schimbe prin asocierea puterilor noastre, prin concentrarea forțelor românești la o lucrare cu plan și cu chibzuință. Și dacă ei azi s'ar reîntoarce în mijlocul nostru și ni-ar cere seamă cum ne-am ținut de programul ce ni-l-au oroit, — cu un fel de mahnire și sfîșt' ar trebui să vadă, că n'am urmat cu destulă energie îndrumările lor prea înțelepte și firești.

Școalele și azi ne stau părăginite, bisericile de multe ori goale, — țărâni nostri — talpa țării trăese și azi dela mână pînă la gură, — în mizerie și în sărăcie, — meseriile și negoțul sunt tot în mâinile altora, și noi îi îmbogățim, le facem viața ușoară, și a noastră viață sufletească, economică și culturală tânjește în paguba neamului nostru și în paguba patriei, ai cărei cetățeni suntem. Și vina la aceste stări de lucruri triste, o vor fi având în parte și țărâni nostri, — cari nu dau ascultare glasului de ahanghel al aceluia, cari îi chiamă la lumină, — dar răspunderea cea grea, cea mare înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, o avem totuși noi cărturarii eșiți din popor, pentru că nu ne-am oboară mai des în mijlocul poporului, nu i-am știut căștiga încrederea și nu am făcut pentru popor nostru aceea ce trebuia să facem, ca el să simtă dela sine și să priceapă, oă altul e doftorul român și altul cel străin, altul e avocatul român și altul cel străin, altul preotul și dascălul român și altul e cel de alt neam și lege.

Așa și numai așa a putut rămânea terenul întelenit. Muncitori sunt azi mai mulți ca înainte cu 50 de ani, dar munca lor, strădania și jertfa lor nu ni se pare deșul de desinteresată și focol dragostei de neam nu este oă acela al înaintașilor fericiți de pre vremuri. Și dovadă ne este și acest ținut, unde până bine de curând puțin au înțeles glasul vremii, puțin s'au înrolat la steagul Asociațiunii, sub aripile căreia cărturarii și poporul muncind și sfătuirându-se împreună, aveau să închege un z d nebiruit și o fortărășă tare, care să ne adăpostească cultura noastră, bunăstarea materială și morală prin cartea românească, prin școala românească, prin biserica românească, prin avuție națională și prin dragostea care cimentează legătura între popor și cărturari.

Cuvântul meu nu e glas de muștrare, oă o constatare dureroasă, care o facem cu toți la dese ocazii, fără oă să căutăm a ne îndrepta scăderile din trecut urmând calea binelui, calea ducătoare la fericirea poporului, la luminarea și deșteptarea lui din amorțala de azi.

Binele obștească cere jertfa, binele obștească cere soldați credincioși, binele obștească cere iubire pentru deapropoale, binele obștească cere muncă desinteresată, binele obștească reclamă lepădarea se sine și mai pe sus de toate interes oăld pentru viața culturală și economică a țărânului, fără care năi cărturarii n'avam titlu de a fi și rost de a trăi.

Dela uscături și capete seci — fie și cu buzunare pline, dela cei ce n'au inimă și suflet pentru durerile unui neam istovit să nu așteptăm mântuirea și regnerarea poporului, oă să trecem peste ei ca peste niște buturugi uscate, ca peste niște sălci, cari neaducând roade se taie și se în aruncă foc. Așteptăm ca maiori: a tea cărturarilor noștri, înainte de toate preoți și intelectuali eșiți din popor, dăndu-și mână de frați să ajute poporul oă sfatul, cu cuvântul și cu fapta, oăci numai așa vom ajunge cu popor conștiu, de demnitatea sa, ferit de valurile cotropitoare ale prăpastiei. Ajutorul nostru este dela Domnul și dela noi însine. În senzul orăci biruitoare, a cărei prezenție o săvârșim azi, să pornim la muncă de deșteptare a poporului prin întemeierea de bibliotecă populare, prin prelegeri, cari avem datorința să le ținem în toate satele noastre răspândind oăștile bune și de folos între țărâni, să le dăm creștere, caracter și viață nouă, să le facem posibilă existența în mijlocul concurenței celei mari de azi. Atunci urmașii vor binecuvânta îndrumările noastre pornite în numele civilizației în numele dragostei evanghelice, care ne impune să ne gândim la deapropoalele noastre oă la noi însine și la fratele nostru, te care ne lergă legătura sfântă a sângelui și a legii.

În aceste semne ale creștinismului, oăte nu cunoaște ură, dar cunoaște între oameni pace și bunăvoie, să pornim la lucrul nostru cel sfânt. Să servim tuturor

cari caută cu ochii sfântiți spre noi, oă suntem apostolii păcii, apostoli propoveduitori de lumină și cultură, și oăcel fel de îndrumare este lucrarea cea mai creștinească și cea mai folositoare oă o putem îndeplini oă cetățeni ai patriei noastre.

Cu aceste cuvinte salutându-Vă, delar în numele comitetului central, al căru delegat am onoare să fiu, — adunarea deschisă.

La apoi cuvântul protopopul gr. cat. din Elisabetopole George Simu și în numele prohenilor, a celor de față precum și în numele celor ce le stă la inimă înaintarea poporului nostru și cari din anumite pelecă n'au putut lua parte la adunare, mulțumim în termeni călduroși prin cuvântarea următoare:

*Prea onorate domnule delegat!*

Te primim nu numai oă adănc respect și cu bucurie în mijlocul nostru, oăci te știm solul aducător de preminire în viața noastră culturală, te știm trimisul celei mai înalte instituțiuni culturale din patria noastră — a Asociațiunii.

Precum Sf. Pavel cerceta bisericile în numele lui Isus Cristos, așa și Prea Stim. Dta vii la noi în numele culturai românești. Fii binevenit și să trăești, dle membru al comitetului central al Asociațiunii, oă să-ți vezi visul cu ochii, întrucât adevă și din despărțământul al IV-lea Sghișoara ori eventual al Ibașfaleului să faci împreună cu noi un despărțământ disciplinat.

Disciplina se poate susține în două moduri. Sau oă o mână de fier intrunește toate puterile într-o lucrare comună, sau oă puterile ele de ele, în urmă unui indemn mai înalt, se atrag și conlucră la eșterirea unui scop, — mai ideal.

Cazul întâiu nu se poate referi la noi. Noi nu trebuie să fim siliți a lupta pentru eșterirea scopului sublim al Asociațiunii, oă aceasta trebuie să o facem din propriul indemn.

De aceea ai venit oă ramură de maslin în mână și oă dragostea în inimă față de niște membri ai marelui corp al neamului, oă să ne trezești din somn și să ne pornești pe brada culturai.

Ce rol frumos! dar și greu... și totuși, Prea Stimat dle membru al comitetului central al Asociațiunii, noi oăi adunați în acest locaș Dzeesc, în biserica din Ibașfaleu și promitem, oăte vom urma de aici înainte pe oărarea lum noasă, la capul căreia întrezărim mântuirea unui neam prin cultură și literatură proprie.

Intrezăresc și eu acel plaiu dela capătul oărării, pe care ne pornești, — plaiu care duce la nemurire un popor, și de aceea cu drag te salut în numele celor adunați oăi pe Prea Stim. Dta, care vii să ne arăți cum trebuie să tăiem spini, să netezim oărarea... și de aceea am și eu și cu mine toți cari suntem adunați aici oăta respect de mâinile dtale impuse de oăci spini și bătucate de munca ce îndeplinești în cultivarea ogorului culturai și literaturai românești.

Să trăești, dle delegat!

Se alege apoi oă comisie de 3, care să facă însoțirea membrilor noi și să încasarea taxelor dela membri vechi.

Urmează disertațiunea „Rolul mamei în educațiune”, oătită de abs. în teol. Virgil Nistor, ascultată cu viu interes, fiind tratată tema cu multă pricepere și scrisă în oă limbă frumoasă românească.

Pentruca despărțământul Asociațiunii mai ușor să-și poată ajunge scopul propus, s'a făcut propunere, oă despărțământul Sghișoarei, estins pe un teritoriu preamare cu preste 50 comune, să se despărță în 2 despărțăminte separate, unul cu centru în Sghișoara, și altul în Elisabetopole, cu comunele ce gravitează spre aceste centre, ceace s'a și primit după mici discuții principiare.

Comisia de trei raportează oă s'au însoțis 1 membru pe viață, 20 ordinari și 16 ajutători și s'au încasat cu totul 338 oor.

Urmează alegerea comitetelor despărțămintelor precum urmează: În despărț. Sghișoara se alege de president Dr. Toma Cornea adv. în Sghișoara, iar în comitet Ioan Muntean par. în Sghișoara, Onoriu Sas paroh în Daneș, Nic. Colceriu v-notar comitatens în Sghișoara, Pompiliu Constantin învățător.

În despărțământul Elisabetopolei de president: protop. George Simu, iar de membri Dr. Alex. Morariu, Dr. I. Holom advocați, Fabiu Toma, dir. la Mugurul, toți din Elisabetopole și Ilie Ionovici preot în Boiul mare.

Întreg decursul adunării cu discuțiile ce s'au ispat au dat dovadă eolatantă oă inerția ce a existat în acest despărțământ nu a fost cauzată de desinteresarea inteligenței din oăel cerc, oă de lipsa de inițiativă, și oă dacă nu s'a lucrat destul în

numele acelu despărțământ, s'a lucrat pentru oăel scop, oă-l urmărește Asociațiunea, în marginile altor așezăminte culturale ce avem acolo.

Promisiunea solemnă ce s'a făcut în fața altarului, ne face să nădăduim oă acestor bărbați, cărora le zace la inimă, înaintarea poporului pe toate terenurile, le va succede să ducă pe oărarea luminoasă a culturai poporului pe cere l conduc. Ni se întărește nădejdea noastră cu oătă mai mult, cu oăte pe conducătorii de acolo îi cunoaștem oă oameni harnici, cari au dat dovadă cu toate ocaziile, oă pot lucra, și cunoșcând năcazurile poporului nostru au știut să afle și mijloacele pentru ușurarea ori delăturarea lor. Dee Dzeu, oă să nu ne înșelăm în așteptări.

*Coresp.*

## Comisiune ministerială în com. Caraș-Severin.

Reșița, 20 Septemvrie n.

O comisiune mixtă, compusă din eșmișii ministeriilor de interne, de justiție, de finanțe și de agricultură, sub președinția dlui Elemér Madarász, consilier ministerial în ministerul de interne, în zilele 15—17 Septemvrie a. o. a ieșit la fața locului, în părțile noastre, pentru cercetarea plânsurilor izvorite din încuțăturile referitoare la valorizarea dreptului de exploatare a cărbunilor aflători sub teritoriile de pășunat ale unor comune și ale posesorilor foștilor urbarialiști, și pentru cercetarea unor jigniri de drept, cari afirmative le-a suferit poporul în jurul pășunării și al lemăratului etc.

Din comisia mixtă au făcut parte: din ministerul de interne, afară de președintele mai sus amintit: Ludovic Szemere, secretar ministerial și Nicolae Diamandi, translator ministerial, oă interpret; din ministerul de justiție: Dr. Dionisiu Sebes, președinte de senat la tabla reg., Dr. Richard Bartha, jude de tribunal și Dr. Andreia Bőczök, jude de tribunal; din ministerul de finanțe: Adalbert Urban, comisar suprem de mine; din ministerul de agricultură: Adalbert Ivády, secretar ministerial și Iuliu Bodor, consilier silvahal reg. ung.

Din partea comitatului Caraș-Severin s'au prezentat apoi: Dr. Zoltán Medve, comite suprem, Aurel Issekutz, vicecomite și Ioan Milutinovics, protonotar onor. comitatens.

Comisiunea în 15 Septemvrie a descins în comuna Lupac, dispunând, oă tot acolo să se prezenteze și oăi interesați din comunele: Căocotici și Vodnic. Iară în ziua următoare, 16 Septemvrie, comisiunea a descins în comuna Crașova, unde au fost concentrați interesații din comunele: Iaboloia, Nermești, Domani și Cuptoare. Comisiunea și a continuat activitatea în 17 Septemvrie în Reșița montană, unde a luat sub cercetare în deosebi faptele protopretorului, cari stăteau în legătură cu plânsurile poporului.

Dupăce la fața locului a ascultat pe baza cea mai estinsă plânsurile, și dupăce în legătură cu plânsurile a efectuat și oăluatele de lipsă, oă rezultat al acestora și pe baza celor constatate de eșmișii ministeriului de justiție, în urma examinării amănunțite a cărților funduse și a datelor altor oărți de evidență, — comisiunea în fața interesaților intrunți într'un număr foarte mare a enunțat următoarele:

Comisiunea din oăel motiv a fost eșmisă la fața locului din partea guvernului, oă de o parte din experiență nem jlocită, iară de altă parte din graiul nem jlocit al celor interesați, să căștiga informațiuni, oă în ce constau năcazurile cuprinse în plânsurile, referitoare la valorizarea încercată a cărbunilor aflători sub teritoriile comune urbariale și comunale. Mai departe să vedă, oă în ce constau oăcele jigniri de drept, cari afirmative le-a suferit poporul și alți s'ngulari din partea domeniului, — oă proprietar, — și din partea autorităților. Chiemarea comisiunei se estinde la aceea, oă pe baza informațiunilor căștigate despre împrejurările mai sus amintite să stabilească, dacă există oare întru adevăr năcazuri și jigniri de drept, și dacă sunt, cari sunt, și în ce măsură se pot sana pe calea administrativă? În fine chiemarea comisiunei e și aceea, oă despre rezultatul procedurii sale să raporteze ministeriilor cari au dispus eșmiterea, oă apoi ministeriile respective, pe baza acestora, intrucât acelea oăd în competența lor de drept și intrucât ar subverta necesitatea, să poată lua dispozițiunile de lipsă.

Prin, urmare chiemarea comisiunei nu se estinde la aceea, oă aici în fața locului, numai decăt să dispună în vre-o direcțiune oăcare.

Comisiunea cu toate acestea, își ține de chiemarea sa, oă cu privire la delăturarea năcazurilor, să provadă poporul cu sfaturi, după cea mai bună chipzuală a

sa, fără oă să primească însă asupra sa răspunderea, oă în cazul, dacă unele chestiuni ar deveni oăiect de proces, judecătorile vor decide conform părerei ei.

Sfatul comisiunei e:

1. Ca comunele și comunitatea urbarială să nu fie condusă de convingerea, oă „ausschniturile” și „ueberlandurile” ar fi proprietatea urbarialiștilor, pentruoă comisiunea pe baza stării oărții funduare și pe baza posesiunei faptice, tocmai contrariul îl ține de verosimil, și are oăoștință și despre aceea, oă și judecătorii, în unele cazuri, s'a pus pe acest punct de vedere.

2. Pentru încunjurarea amendeilor suferite pentru „ausschnituri”, comisiunea oăcel sfat îl dă poporului, oă dacă în chestiunile de pășunat nu s'ar putea restabili starea de mai înainte cu domeniul, atunci poporul să ceară comasarea.

3. Considerând, oă legile noastre nu dispun în mod preciz și în mod ce s'ar putea urmări cu toată siguranța cu privire la aceea, oă urbarialiști în ce formă sunt îndreptățiți la vânzarea cărbunilor aflători sub teritoriile comune urbariale, comisiunea recomandă, oă oăi interesați, ori să aștepte până când chestiunile rămase nerezolvate din raporturile de drept urbariale se vor regula pe calea legislațiunei, ori apoi dreptul de cărbunărit în oăel mod să-l valorizeze, oă interesatul posesorat urbarial să adresează cu rugare comună oătră reprezentanța comună oă să înouvințeze contractul de vânzare. Dacă reprezentanța acceptază contractul, se poate spera oă congregațiunea comitatensă asemenea să-l aproabe, dacă va fi bun și avantajos pentru comunitatea urbarială. Tot așa se poate spera, oă forul ultim, ministerul de interne, tot aceasta o va face, dacă cauza în urma apelației va ajunge acolo.

4. Comisiunea pentru vânzarea cărbunilor recomandă, oă fieoare comună și posesorat urbarial interesat, care până acum n'a dispus în mod legal și definitiv de vânzarea cărbunilor, să rezerveze vânzarea cărbunilor pentru concurența liberă. Atât comuna, cât și autoritatea, oare e chemată a face supraveghierea averilor, numai pe calea aceasta poate s'ajunge la acea situație, oă să poată cumpani cum se cuvine valoarea afacerii și oă publicul să poată fi ferit de ori-ce influență.

În fine, comisiunea, numărul enorm al amendelor, cari s'au oăit în comunele părătoare, sub titlul de transgresiuni contra pazei de câmp și de pădure, nici din partea sa nu oă poate considera de o stare sănătoasă și dănuitoare, deci acea stare în această privință în tot cazul pretinde sanare.\*)

Enunțatiunile comisiunei au făcut foarte bună impresiune asupra celor interesați.

*„Raportor.”*

## Dela sate.

Ziua Nașterii Născătoarei de Dumnezeu în Călian.

— 23 Septemvrie n.

Un obicei vechiu și bun e acela de pe Câmpie, din comuna aproape curatromânească Călian, adevă: în ziua de Sfântă Maria mică 21 Sept. st. n. în această comună se întrunește mult popor din comunele din jur și și din cele mai depărtate, pentru a se mărturisii și a săruta cu evlavie icoana sfințită a mamei Domnului nostru Isus Cristos, care se află în mica, dar foarte vechea bisericuță, despre care se vorbește, oă a fost și s'a numit în timpurile vechi mănăstire.

În oă Marți pe la orele 1—2 p. m. au început a sosi anul acesta pelerini. La orele 4 p. m. s'a făcut vecernia obicinuită cu litie, prin preoții Gregoriu Băloiu, paroh local și Andreiu Chirali, paroh în comuna vecină Soat. După vecernia a urmat mărturisirea.

În ziua următoare, Mercuri, ziua Sf. Marii, des de dimineață din toate părțile sosia popor mult. La orele 6 s'a început prin parohul local utrenia, în decursul căreia au sosit parohii S. Susa din Frata și Andreiu Chirali din Soat. Preotul Susa oă cel mai bătrân s'a apucat de spovedit. Fimindu-se spovedania și utrenia, îmbrăcați în ornate toți trei au eșit din biserică, și la locul anume pregătit spre oăel scop și împodobit s'au apucat de sf. liturgie.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul compus din junii și junele din loc, sub conducerea învățătorului Ioan Manica.

Popor românesc oă fost present, afară de străini, cam la 1500—2000 persoane.

Dar ar fi fost și mai mulți, dacă s'ar fi implinit din partea preoții noastre

Primpretorul D'Elle Vaux, care a săvârșit bravurile cu pedepsirea aspră a bieților oameni, a fost suspendat din serviciu prin comitele suprem Dr. Medve Zoltán.



din jur rugarea adresată înainte cu 14 zile din partea tinarului și harnicului nostru preot, de a veni fiecare preot la această sărbătoare cu procesiune.

După sf. liturgie a urmat sfințirea apei și sfântul maslu pentru bolnavi, atât pentru cei din loc, cât și pentru străinii veniți din depărtări. La fine urmă cuvântarea parohului local Gregoriu Băloiu, despre nașterea Sf. Fecioare, născută din cei 2 părinți bătrâni Ioachim și Ana, în legătură cu învățăturile despre milostenie.

Această cuvântare plină de învățătură a dat mângâiere fiecărui suflet.

Prânzul a fost pentru inteligența la masa ospitală a parohului Gregoriu Băloiu, unde am fost bine primiți și bine ospătați din partea doamnei preteșe Eugenia născută Hângănuțiu.

Pentru tinerime seara a aranjat apoi învățătorul Ioan Manica o petrecere, compusă din unele piese teatrale și cântări, a cărei reușită a fost peste așteptare.

Amintesc încă și aceea, că la insistența actualului preot, Gregoriu Băloiu, acum de câțiva ani s'a început cu așa pompă ținerea acestei sărbători, la care alegă popor și din depărtări destul de mari.

Ar fi deci de dorit, ca preoții din jur să se intereseze de această sărbătoare, căci întărește foarte mult credința și obiceiurile noastre. *Creful.*

### Insoțirile de credit sistem Raiffeisen.

Comitetul central al „Reuniunii române agricole sibiene”, adresează către Direcțiunile Insoțirilor de credit sătești, următorul apel:

#### Onorată Direcțiune!

De data aceasta ne găsim în plăcută poziție de a vă face comunicarea îmbucurătoare, că afacerea Insoțirilor de credit (sătești) românești din Transilvania și Ungaria a fost adusă în zilele prime ale lunii Septemvrie în mod demn la cunoștința „Congresului cooperativ internațional din Hamburg” și prin el, la cunoștința cercurilor competente din străinătate.

Dacă la acest congres memorabil cu puțință a fost a se tracta despre mișcarea proprie zisă a Insoțirilor noastre de credit, meritul este a se atribui stăruințelor și propagandei intensive făcute de Reuniunea noastră agricolă, prin faptul că, stăruind cu mulți ani înainte asupra Insoțirilor peste tot, a adus la cunoștința obștei roadele binefăcătoare, rezultate din munca desinteresată a puținelor noastre Insoțiri din comitat și această muncă îndemnată a fost, încurajare a fost pentru înființarea de tovarășii și în celelalte comitate locuite de Români.

Cum însă mai este mult de făcut în această direcțiune, credem de datorința noastră a ține mereu la suprafață această afacere arzătoare și a pune mereu în evidență tot ce se face în această direcțiune și mai ales a scrie, pe calea Raportului nostru general, rezultatele obținute de Insoțirile noastre de credit.

Prin urmare îndrăznim a vă ruga, să binevoiți a ne transmite cu posibilă grabă socotelile Insoțirii dvoastre sistem „Raiffeisen” pe 1909, însoțite de un raport amănunțit, din care să fie evidente schimbările referențelor economice din comună dela înființarea insoțirii încoace; numărul membrilor insoțirii, al depozitelor cu minimul și maximalul depunerilor; numărul membrilor din direcțiune și al celor din comitetul de supraveghiere. Din același raport să fie mai departe evidente lucrările de interes obștesc economic întreprinse de Insoțire, cum și cele ce intenționează a întreprinde în viitor.

Cu o cale ne luăm voie a pune și de data aceasta Onorabilei Direcțiuni în vedere, că pentru a asigura bunul mers în afacerile insoțirii și pentru a regula referințele dintre Insoțiri și organele statului ou privire la bilanș și impozite, la rapoarte anuale etc., am recurs la bunăvoința Direcțiunii Cassei de păstrare din Săliște, rugându-o ca să însărcineze pe fostul șef contabil și actual director, dl Constantin Herța, ca în calitate de revizor general, să facă reviziuni la toate insoțirile noastre, cu acel adaos, că dacă dvoastră până în prezent n'ați reflectat la intervenirea dlui Herța, să binevoiți a o face fără zăbavă, dat fiind, că modestele jertfe, pe cari insoțirea le-ar aduce, să compensează prin instrucțiunile, ce dl Herța le dă persoanelor încredințate cu purtarea contabilității.

Spre orientare vă aducem la cunoștință, că cauza înființării centralei Insoțirilor noastre, ce ne-a preocupat dela alcătuirea primelor noastre insoțiri sătești și continuă a ne preocupa și astăzi, e atât de înaintată, încât în timpul cel mai apropiat Insoțirile noastre vor fi chemate la adunarea generală constituantă.

De încheiere vă mai comunicăm, că cu scop de a urma pregătirea actelor recerute la diferitele ocazii, am tipărit și punem în vânzare cu preț redus blanchetele următoare: a) Protocolul adunării generale; b) Consemnarea alfabetică a membrilor; c) Invitări la adunarea generală; d) Declarațiuni de participare; e) Declarațiuni de esire din Insoțire; f) Documente de cauză; g) Rapoarte anuale către tribunal; h) Rapoarte overtale către tribunal despre schimbarea întrat în șirul membrilor; i) Atestat comunal despre convocarea adunării generale j) Registre despre cumpărarea de imobile; k) Registru despre votarea împrumuturilor și l) Registrul membrilor.

Mulțămindu-vă pentru osteneala dvoastre, vă rugăm să primiți expresia dragostei frățești.

Sibiu, 17 Septemvrie 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucușa  
prezid.

Vic. Iordășianu  
secretar.

### Din protopresbiterate.

#### Convocare.

Pe Joi, 21 Octomvrie a. c. st. v. convocăm preoții din acest tract la a VI-a conferență în biserica noastră din comuna Răușor cu următoarea programă:

Sedința I. La 8 ore a. m. serviciul divin cu liturgie, îndeplinite de parohii V. Grama, P. Nastes, C. Chiujea, iar în strană vor cânta: părintele P. Debu și N. Aron. Va predica cu subiect liber părintele M. Răduleț.

Invocarea duhului sfânt, deschiderea și constituirea conferenței.

Discuție asupra serviciului divin și predicii.

Cetirea resol. nr. 11.564/909 bis. asupra conferenței.

Alegerea comisiei de trei pentru programa anului viitor.

Sedința II. La 2 ore p. m. referada la rapoartele anuale ale preoțiilor, de părintele D. Purece. Fiecare paroh trimite acest raport anual oficiului protopresbiterat până la 10 Oct. v. a. c., în care să se cuprindă pe scurt lucrările făcute în parohie după cele statorite în conferențele anterioare și în hotărâri și circulare, și despre rezultatele sjunse cu biblioteca fondului, cercetarea bisericeii, etc.

Despre mărturisire, indigitări de par. N. Clonța.

Eventuale propuneri.

Raportul comisiei pentru programul conferenței viitoare și statorirea locului.

Inchiderea sedinței.

Se notifică, că convocări speciale nu se mai dau.

Făgăraș, în 16 Sept. 910.

Nicolae Borzea  
protopop.

### Convocări la conf. învățătorești.

În înțelesul rezoluțiunii Preavenabilului Consistoriu arhiepiscopozan din 19 August a. c. Nr. 9851 Școl. convocăm conferența învățătorească actuală pe Vineri și Sâmbătă în 8 și 9 Octomvrie 1910 st. v. la școala confesională gr. or. română din Porumbacu inferior, prelungă următorul Program:

1. Invocarea Duhului sfânt, deschiderea conferenței și constituirea biroului.

2. „Tatăl nostru” lecțiune practică pentru cursul I. lucrată de Ioan Mandoc, recenzent Vasile Popjanoș.

3. Limba română clasa I. lecțiune potrivită timpului când să ține conferența, tema o va preda Ilie Mateș, recenzent Isăia Popa.

4. A község nemei, lecțiune practică în cl. VI. tema o va preda George Banciu, recenzent Dumitru Vas.

5. Jocurile gimnastice, însemnătatea lor fizică și morală, înșirarea de jocuri potrivite și descrierea lor, tema teoretică lucrată de învățătorii Ioan Bărbat și Filimon Boer.

6. Dare de seamă despre cea mai bună carte pedagogică românească cetită în ultimul an, de învățătorii George Comșa și Ioan Bărbat.

7. Dare de seamă despre starea învățământului în protopresbiterat și despre activitatea extrașcolară a învățătorilor, de Iosif Stoica, George Bărbat și Nicolae Păcurariu.

8. Discuții relative la întemeierea de bibliotecă tractuale pedagogice a și unei bibliotecă pedagogice centrale, de Andreiu Gălea, Toma Mahara, Dumitru Cădea.

Incheierea conferenței.

La conferență sunt obligați a participa toți învățătorii și preoții ca directori școlari.

A vrig, 8 Septemvrie, 1910,

Ioan Cădea  
protopop.

## NOUTĂȚI

Viriliștii români ai comitatului Sibiu pe anul 1911 sunt următorii: înalt-preșf. Domn Ioan Meșianu, Mitropolit, 3860 cor. Parteniu Cosma, directorul „Albinei” 3025 cor. Dr. Ostavian Russu, avocat (Sibiu) 2219 cor. Nicolae Vidrighin, (Rășinari) 1478 cor. George Imbăruș, inginer (Sibiu) 1200 cor. Samuil Gangolea, fabricant (Sibiu) 1177 cor. Ioan de Preda, avocat (Sibiu) 968 cor. Ioan B. Boiu paroh ort. (Sibiu) 965 cor. Dr. Vasile Preda, avocat (Sibiu) 951 cor. Ioan Mihaiu hotelier (Sibiu) 842 cor. Alexandru Lebu privatier (Sibiu) 836 cor. Petru Comșa, comerciant (Săliște) 814 cor. Dr. Aten. M. Mariescu, jude d. tablă i. p. (Sibiu) 739 cor. Dr. George Măcelar, avocat (Mercoarea) 735 cor. Dr. Ioan Elekes medic (Sebeșul săsesc) 694 cor. Teodor V. Păcățian, redactor (Sibiu) 639 cor. Dumitru Banciu, farmacist (Săliște) 623 cor. și Iosif Joandrea, proprietar (Sibiu) 595 cor.

Pustiirea din Banat. Vicecomitele comitatului Caraș-Severin, dl Aurel Issekutz, a făcut zilele acestea raport comisiei administrative despre pagubele cauzate de potopul ce a năpăstuit în Iunie Banatul. Conform acestui raport au fost nimicite 186 de vieți omenești. Au perit în apă 94 boi, 41 cai, 31 vaci, 519 porci, 1648 oi, 15.532 gălile și 187 stupi. Valoarea animalelor pierdute face 87.763 de coroane. Peguba în clădirile ruinăte este de 541.540 cor. În sămănături și în grădinile de pomi apa a făcut o daună de peste un milion șapte sute de mii, în pământuri arătoare peguba este de 694 de mii, în unelte de economie și articoli de alimentare s'au pierdut aproape 300 de mii cor. Repararea drumurilor din comitat și din comune costă aproape trei milioane șasă sute de mii coroane.

Stagiunea teatrului național din capitala română se deschide Sâmbătă în 8 Octomvrie n. cu piesa istorică „Apus de soare” a dlui Delavrancea.

Știre personală. Dnul Dimitrie A. Sturdza, fostul prim-ministru și șef al partidului liberal, care se află de doi ani în străinătate, a sosit săptămâna trecută, împreună cu dna Zoe Sturdza, la București.

Sărbări amânate. Sărbările pentru jubileul de 50 ani al universității din Iași ce erau să se țină în toamna această, au fost amânate pentru 10 Mai anul viitor. Tot atunci e vorba să se facă și inaugurarea monumentului lui Cuza Vodă și Mihai Cogălniceanu.

Alegere de preot. Eri, Duminecă, în 19 Sept. (2 Octomvrie) s'a îndeplinit alegerea de paroh în Sebeșul-săsesc. Actul alegerii l-a condus asesor consistorial Nicolae Ivan, ca omiser consistorial, și a decurs în perfectă ordine. Resultatul a fost următorul: Candidatul Dr. Sebastian Stanca a intrunit 364 voturi. Candidatul Andreiu Ludu 296 voturi. Alți doi candidați câte un vot. S'au dat în total 662 voturi. Sinodul a întimpinat resultatul alegerii cu deplină mulțămire.

Din Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj își va ține seara de cunoștință Joi, la 6 Oct. n. s. c. 8 ore p. m. în sala dela „Hotel Bizini”. Inteligența română e poftită cu tot respectul a lua parte la această convenire. Invitări speciale nu se fac.

Adunarea națională a partidului român din Bucovina s'a amânât pe Mercuri 2 Noemvrie. Comitetul executiv se va întruni în ziua de 1 Nov. v.

Expoziție japoneză în Budapesta. Se fac pregătiri pentru organizarea unei expoziții japoneze, care se va deschide la Crăciun în Budapesta. Expoziția va cuprinde comorile de artă japoneză și operele de căpetenie pe terenul industrial din Japonia.

Turburări sângeroase s'au produs în cartierul Moabit din Berlin între poliție și muncitori. Manifestații au spart felinare, au devastat clădiri, au rănit cu pietri, cu cuțite și revolvere, mai mulți polițiști. Mulțimea în sfârșit a fost împrăștiată. S'au făcut numeroase arestări. Numărul răniților trece peste o sută.

Preparatul 606. O fabrică chimică din Germania va câștiga privilegiul fabricării vestitului medicament al lui Ehrlich. În curând leacul acesta va fi un articol de comerț, și ori ce medic îl va putea procura.

Holera. D'alungul țărurilor dunărene imbolnăvirile de holeră se înmulțesc pe zi ce merge. Cele mai multe cazuri se înregistrează în părțile dela Mohács. Din capitală se anunță victime aproape în fiecare zi. Ardealul, până acum, e scutit.

Femeie — docentă privată. Dșoara Dr. Irina Markbreiter, dela o clinică a universității clujene, a fost numită docentă privată la universitatea aceasta. Domnișoara Dr. Markbreiter este în Ungaria prima femeie numită într'un astfel de post.

Martir al aviațiunii. Aviatorul Chavez a făcut o încercare dintre cele mai îndrăznețe, pe care însă a plătit-o cu viața. Chavez a trecut Alpii în sbor. Cu câteva zile mai înainte, se vede că aviatorul și-a prevăzut soarta, zicând „Premiul pentru acest concurs are să fie — moartea”. Aviatorul se ridicase la o înălțime de peste două mii de metri, și tocmai înainte de a ajunge la țintă, a căzut dela o înălțime relativ neînsemnată de 10 metri. Dus în spitalul dela Domodossola, pe pământul Italiei, tânărul aviator a murit după câteva zile, înconjurat de amici, de rudeni și de mireasa lui. Din Domodossola a fost dus la Paris, unde i s'a făcut o strălucită înmormântare. Cel ce a străbătut văzduhul la înălțimi de mii de metri, astăzi se mulțumește cu o modestă adâncime de doi metri.

Noul lord mayor al Londrei. În zilele acestea se va face în Londra alegerea de lord mayor. Se crede, că locul acestei distincții îl va ocupa Sir Strong Vezev, șeful unei firme de papeterie. Strong Vezev este un om de 53 de ani, el va fi primul primar al Londrei, care nu bea nici o beură alcoolice. Întrebat, cum va închina la festivități în sănătatea regelui, viitorul primar a răspuns: „Se va găsi o beură nevinovată pentru lucrul acesta”. Regele Eduard, precum și actualul rege George V au permis, că în sănătatea lor să se poată închina și cu un păhar de limonadă, sau cu altă beură fără alcool. Strong Vezev este unul dintre conducătorii mișcării de cumpărare din Anglia.

Cifre triste. „Patria” din Bucovina scrie, că resultatul listelor electorale din orașul Cernăuț este zdrobitor pentru Românii bucovinieni. Iată numărul alegătorilor: 7300 evrei (în fruntea tuturor!), 5800 ruteni, 4550 poloni, 3200 nemți, iar în rândul ultim sunt Românii, poporul băștinaș, cu 2400 de alegători. Nu în zadar numise un j dan Cernăuțul: „Klein Jerusalem am Pruth”.

După 36 ani. Luni seara în 26 Sept. s'au întrunit în Sibiu câțiva prietini vechi, dintre cari unii nu se văzuseră de 36 ani. Atunci tineri, burlaci, plini de vigoare, astăzi ceva mai veterani, numai unul sub 60, dar nu cu mai puțin umor și voie bună. Unul se depărtase odinioară din Sibiu, unde locuiau cu toții. La cina de despărțire hotărâșă se întâlnesc după 10 ani. Au trecut însă de trei și jumătate ori zece. Astăzi la cina comună constată că cu durere, că ocașă nemiloasă a morții a secerat pe 5 din mijlocul lor: Dr. N. Olariu, fost avocat, Dr. Larioness, avocat, Grigore Serb, preot militar, Iord. Munteanu, ases. orf. și Ben. A'mășan, preot, iar dl Ioachim Nădășan, subjude reg. în penz. este bolnav. De față au fost ceilalți în viață: Dr. I. Popp, medic col. în r. Sibiu, Gh. Brăteanu, funcț. la C. F. R. în c. Calimănești, Valeriu Poruț, dir. de bancă, B. strița, P. Ciora, funcționar conz. Sibiu, Dr. V. Preda, adv. Sibiu și N. Petra-Petrescu, dir. de bancă. La întrunire au participat și dnele Petrescu și Dr. Popp. Reminiscențe vechi și dragoste prietenească au fost din nou înprospătate. Seara a fost prea scurtă. A doua zi, înălțarea sf. Cruci, prietini au azistat la serviciul divin în frumoasa și impunătoare catedrală română. După ieșire s'au fotografiat iară împreună. După masa comună, o mică escurșie cu tramvaiul până la pădure, spre Reșinari. Vilele și parcul fermecător din părțile acestea au fost o adevărată surprindere pentru cei cari au petrecut pe aici cu 36 ani mai înainte. În amintirea întrunirii seara la cina de despărțire s'a făcut o mică colecță pentru fondul ziarștilor români, la care a contribuit și un român de inimă, dl I. Porumbăceanu, care încă se afla întâmplător de față. Sună colecțată s'a transpus z'arului „Tribuna” pentru a se adăugă la fundațiunea Dr. Mihu.



**Fondare de bibliotecă.** Vineri în 30 Sept. n. a fost inaugurarea bibliotecii logii „Andrei Șaguna”. Deocamdată numărul opurilor fiind cam restrâns, biblioteca a fost pusă în circulație numai pentru membrii acestei logii, până la alte timpuri mai bune.

**Donațiune.** Dl Ioan Dăncilă, preot la Mănăstirea Rămetului, a dăruit 10 cor. fondului elevilor dela școala Asociațiunii din Sibiu, în loc de anulul căsătoriei sale cu doamna *Marioara Ciura* din Geogiu de sus. Sincere felicitări și mulțumiri. Direcțiunea.

**Societatea de lectură a secției teologice** dela seminarul diecezan ort. rom. din Arad s'a constituit pe anul școlar 1910/1911 în ședința ținută la 1/14 Sept. 1910 sub prezidiul P. C. Sale dlui Roman R. Ciorgariu, director seminarial, protosinec, în modul următor: Președinte: Avr. Sădeanu, prof. sem. Vicepreședinte: Ioan A. Neașca, teol. curs. III. Notar I.: Ioan Jarca, teol. curs. III. Notar II.: Teodor Roitan, teol. curs. I. Controlor: Traian Barzu, teol. curs. III. Secretar: Solomon A. Dama, teolog curs. II. Bibliotecar I.: George Constantiu, teol. curs. II. Cassar: Vasile Tiț, teol. curs. II. Comisia rev.: Cornel Leucuța, teol. curs. III. și Amos Florea, teol. curs. I. Bibliotecar II.: Emilian Grădinaru, teol. curs. I. Econom: Traian Papp, teol. curs. II. Membri în comisia literară: Gherasim Andru, teol. c. III. George Petrișor, teol. curs. III. Melemente Sora, teol. curs. II. Ioan Popa, t. curs. II. Vasile Borza, teol. curs. I. Aureliu Sebeșan, teol. curs. I.

**Societatea de lectură a secției pedagogice** dela Seminarul diecezan ort. rom. din Arad s'a constituit pe anul școlar 1910/11 în ședința ținută la 2/15 Septembrie 1910, sub prezidiul P. C. Sale dlui Roman R. Ciorgariu, director seminarial protosinec, în modul următor: Președinte: Avram Sădeanu prof. sem. V. Președinte: C. Lerințiu ped. c. IV. Secretar: V. Mangra ped. c. III. Notar I.: G. Ardelean ped. c. IV. Notar II.: C. Voda ped. c. III. Cassar: M. Pleș ped. c. III. Bibliotecar: E. Cătană ped. c. IV. Controlor: P. Dalhaz ped. c. IV. Arhivar: I. Valea ped. c. III. Membri în comisiunea literară: C. V. Fărășiu ped. c. IV. I. Petrovariu ped. c. IV. A. Oarce ped. c. III. Ș. Trif ped. c. III. T. Selajan ped. c. II. N. Cărmănuș ped. c. I. Membri în comisiunea revizoară: P. Soceriu ped. c. IV. D. Budiș ped. c. III. Membri la comisiunea muzicală: I. Căprariu ped. c. IV. V. Popoviciu ped. c. III. C. Iliuța ped. c. II. M. Radovan ped. c. I.

**Mersul trenului dela Sibiu la Agnita.** Noul tren pleacă din Sibiu dimineața la 7. 43 și sosește în Agnita la 12. 24 (Are legătura cu Sighișoara, unde sosește la 5. 45 d. a.) Din Sibiu mai pleacă un tren la 2. 49 d. a., sosește în Agnita la 7. 45 seară. Din Agnita pleacă un tren la 8. 17 dimineața, și elul la 2. 30 noaptea, sosește în Sibiu cel dintâiu la 12. 55 d. a., al doilea la 6. 46 dimineața.

**Teatrul orașului.** Astăzi Luni și mâine Marți se va juca opera în 3 acte: *Fata muzicantului*. Miercuri: *Pui de cultur*, Joi va fi ultima reprezentație: *O picătură*.

**La fondul Dr. D. P. Bărcianu** pentru ajutorarea sodalilor (caltelor) fără lucru, al „Reuniunii meseriașilor sibiieni”, s'au făcut următoarele daruri: Fostul ref. școl., Lazar Triteanu, asesor consist., din prilegiul hirotonirii sale întru presbiter, 5 cor.; Valer Pop, inv. croitor, 50 bani; I. Fux, coperitor de case, 20 bani; Vasile Maxim, par. (Avrig), 40 bani; „Insoțirea Plugul”, 20 bani; I. Roman, par. (Tălmăcel), 50 bani; Bas. Neașca, par. (Apoldul-sup.), 20 bani; Const. Prie, par. (Săcădate), 50 bani și Miorica Tordășianu, 10 bani.

**Expoziția de copii din Sadu** — amânata. Comitetul central al „Reuniunii române agricole din Sibiu” vestește obșteea noastră, că din pricina neatârnatore de voința sa, nevoit este a amâna termenul tinerii expoziției de copii din Sadu, proiectată pe 9 Octombrie, pe Duminecă 13 Octombrie n. c., când se va ținea după programul stabilit și în parte distribuit.

**Supliment.** Numărul de față al ziarului nostru apare cu un supliment de jumătate coală, deci în estensiune de 6 pagini.

**Din lăcomie de bani.** Primăria din Odesa, unde băntue acum nu numai holera, ci și ciurma, a dat poruncă să se stărpească din oraș chițoranii sau cloțanii, în considerare că șoarecii aceștia sunt foarte primejdioși întru răspândirea ciumei. S'a pus totodată și un premiu de fiecare cloțan omorât în acest oraș. Un negustor de acolo a început îndată să furnizeze la primărie aproape zilnic cantități enorme de șoareci, cloțanii erau aduși cu sacii. Primăria, intrând în bănueli asupra originii acestor animale, pentru cari negustorul încasa mereu la premii, a făcut cercetări și a aflat, că respectabilul furnizor făcea pe ascuns comande în provincie, de unde i se trimiteau sacii cu cloțanii străini, iar el negustorul îi prezenta la primărie ca cea mai veritabilă marfă de Odesa. I s'a dat o pedeapsă s'o țină minte.

**În interesul sănătății.** O societate igienică a femeilor engleze și-a început zilele acesteia activitatea. Mai multe grupe de femei cutreeră țara în lung și în lat, răspândind cele zece porunci ale sănătății. Autoritățile sanitare sprijinesc pretutindenea lucrarea acestor femei. Cele zece porunci sunt următoarele: 1. Ferestritele odărilor când suntem acasă au să fie deschise ziua și noaptea. 2. Respiră totdeauna pe nas, cu gura închisă. 3. Bea apă curată și proaspătă. 4. Mănâncă în cet și roade bine bucatele. 5. Fii cumpătat. 6. Te îmbracă după anotimpuri, hainele să nu fie prea strâmte. 7. Fă exerciții de mișcare la aer, întrucât se poate pe locuri luminate de soare. 8. Spălați-vă corpul întreg, cel puțin odată pe săptămână. 9. Locuința să fie uscată. 10. Pe jos nu scuipați nici odată.

**Avis.**

Numerii lozurilor osri au câștigat la tombola aranjată în 18 Septembrie n. 1910 de către Reuniunea femeilor de religieuna gr.-cat. și gr.-or. din comitatul Târnavimici, cu sediul în Diciosânmărtin, sunt următorii:

1, 27, 32, 36, 41, 44, 54, 59, 61, 75, 102, 109, 119, 146, 157, 158, 163, 215, 226, 227, 233, 238, 247, 254, 258, 261, 287, 290, 301, 327, 341, 345, 347, 357, 358, 360, 383, 409, 411, 418, 419, 435, 473, 478, 480, 482, 493, 494, 495, 498, 513, 517, 532, 537, 547, 550, 584, 591, 594, 595, 596, 610, 617, 629, 630, 652, 653, 661, 667, 679, 682, 682, 700, 704, 737, 745, 746, 751, 772, 781, 784, 789, 734, 803, 812, 817, 819, 822, 824, 832, 834, 835, 848, 853, 872, 879, 902, 911, 915, 918, 932, 952, 973, 984, 989, 1003, 1005, 1011, 1013, 1017, 1018, 1019, 1020, 1024, 1032, 1043, 1046, 1048, 1051, 1055, 1066, 1069, 1070, 1075, 1085, 1086, 1089, 1095, 1110, 1113, 1122, 1133, 1142, 1154, 1156, 1159, 1163, 1164, 1166, 1174, 1178, 1179, 1184, 1195, 1197, 1199, 1315, 1237, 1241, 1246, 1261, 1264, 1267, 1274, 1281, 1288, 1294, 1200, 1308, 1322, 1337, 1339, 1367, 1387, 1392, 1401, 1403, 1413, 1416, 1422, 1428, 1433, 1452, 1485, 1499, 1503, 1518, 1521, 1523, 1527, 1540, 1545, 1547, 1555, 1574, 1583, 1591, 1593, 1601, 1602, 1603, 1609, 1627, 1628, 1630, 1636, 1638, 1640, 1642, 1648, 1655, 1682, 1684, 1691, 1709, 1715, 1717, 1718, 1720, 1721, 1735, 1738, 1753, 1754, 1761, 1763, 1771, 1780, 1788, 1810, 1817, 1827, 1835, 1840, 1844, 1848, 1870, 1871, 1884, 1886, 1888, 1889, 1893, 1894, 1902, 1904, 1908, 1914, 1919, 1926, 1927, 1931, 1932, 1940, 1944, 1960, 1963, 1966, 1982, 1992,

Se observă, că câștigurile se află și se pot ridica dela prezidenta Reuniunii, Aneta Zehan în Diciosânmărtin.

Diciosânmărtin, la 24 Sept. 1910.  
Aneta Zehan prez. reun.      Laurențiu Pascu secret. reun.

**Cărți și reviste.**

**Abecedar pentru analfabeți.**

În tipografia arhidiecezană din Sibiu a săpărut *Abecedarul pentru analfabeți*, de I. Bota, inv. penz.

Abecedarul acesta e unic în felul său, nu numai la noi, ci putem zice că și la alte popoare; pentru că e lucrat cu multă grijă și pricepere. E cel mai lesnicios, cel mai plăcut și atrăgător, ba și cel mai ușor de predat, așa că ori care cărturar care știe ceti și scrie îl poate preda cu succes, și așa este el cel mai ducător la scop.

Pentru că neștiutorul de carte să se poată deprinde mai ușor, — în toate prelegerile alfabetului mic scris, s'au întocmit cuvinte numai din câte o silabă: din câte 2—3 litere, adică:

În partea primă, la alfabetul mic scris și tipărit, cele mai multe prelegeri sunt urmate de un joc de cuvinte, scri cetite dela stânga spre dreapta, de sus în jos și invers, ne dau diferite cuvinte, de exemplu:

c	u	c	a	r	e	r	a	m	a	r	a	p	a	r	a	g	a	r	d
u	n	a	r	a	r	o	m	a	p	a	r	a	a	m	o	r			
c	a	r	u	r	a	a	m	o	r	a	m	a	r	o	m	a			

apoi printre acestea se mai află cuvinte, dela cari se adaugă sau se lasă inițiale, de exemplu:

.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
u	s	t	r	a	i	u	t	o	d	o	r										
i	u	t	r	a	i	u	o	d	o	r											
a	i	u	r	a	i	u	d	o	r												
m	a	i	u	a	i	u	o	r													
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Între unele prelegeri mai urmează cuvinte, la cari punând inițială nouă ne dau alte diferite cuvinte, de exemplu cu inițiale: „d, l, m, s, r, p”, putem ceti cuvântul „acul”.

Toate prelegerile din partea a II-a a alfabetului mare scris și tipărit sunt urmate de câte 2—5 sentințe și proverbe instructive, a căror inițială e litera dela prelegerea premească.

Tot în partea aceasta pe 8 pagini se află 14 piese de cetit, de tot ușoare, cari pot servi ca bază la învățământul instructiv și cari sunt o pregătire pentru cetitul fluent.

În partea a treia urmează vre-o 11 piese de cetire și trei poezii foarte instructive, anume: 1. Cartea cea mare. 2. Pestalozzi. 3. Unde poți ajunge cu răvna la învățătură. 4. Cea mai prețioasă moștenire. 5. Davire. 6. Iubirea fiască și frățească. 7. Iubirea fiască. 8. Moș Toader. 9. Din urmărire beției. 10. Bețivul, poezie de P. Dulf. 11. Și-a întors inima spre Dumnezeu. 12. Natura. 13. Ruga copilului, poezie. 14. Imn.

La predarea acestui abecedar nu se recere multă trudă și dibăcie dăsoalească, căci fiind ușor și lesnicios devine plăcut elevului, așa că află plăcere a se ocupa și singur cu învățarea cetitului. Și astfel fiind e de recomandat și pentru școlarii din școalele noastre populare.

Abecedarul e aprobat din partea secțiunii școlare a Asociației pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu, votându-se din partea acesteia și un ajutor în bani pentru acoperirea în parte a șpelerilor de tipar.

Abecedarul se estinde numai pe 72 pagini și costă 40 fileri exemplarul. Se află de vânzare la librăria arhidiecezană în Sibiu (Nagyszeben).

**Din public.\*)**

**Mulțumită publică.**

Am procurat pentru biserica noastră gr. or. din Păclișa: Un rând de vestimente bisericesti cu prețul de 142 cor. Două sfeșnice mari înaintea altarului cu 30 cor, Un Policandru de sticlă cu 93 cor. și Doi prapori negri cu 60 cor.

Prețul vestimentelor bisericesti de 142 cor. l'au dăruit 3 parohieni aflători în America: Ioan Iancu a lui Achim, Ioan Iosa a lui Nicolae și Visalom Vlad.

Cele două sfeșnice le-a plătit parohianul aflător în America: George Iancu a lui Achim.

Policandrul s'a plătit din contribuțiile de bună voe ale următorilor parohieni:

\* Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

eni: parohul Nic. Cado, birăul Petru Oana, episcopul Nicolae Bălgrădean, Nicolae Popovici, Nicolae Iosa a lui Iacob, George Plăcintă, Dumitru Doțu, Nicolae Buciuman, Ioan Iosa a lui Iova, Avram Oana a lui George, Nicolae Iosa I. Florea, Mihaian Vasii, Maria Lupșa câte 2 cor., Mihailă Iosa I. Dănilă, Ambrosie Giavla, Onisim Sava, Petru Iosa I. Nicolae, Miron Mărginean, Avram Mărginean, Avram Iosa I. Mihailă, Trifan Iancu, Iacob Iancu, Avram Iancu, Ioan Drămbărean. Nicolae Moldovan, Stefan Tat, Iuon Oana, Dumitru Tat, Chifor Cerb, Florea Iosa I. Avram, Nicolae Doțu I. Petru, Avram Purcar I. Toma, Nic. Bălgrădean I. Ion, Petru Drămbărean, Iuon Florea, Nicolae Mărginean, Iuon Iosa I. Nicolae, Artenie Albu, Dumitru Văsiu, Avram Tat, Florea Iosa I. Nicolae, Dănilă Tămpea, Mihailă Iosa I. Avram, Maria Plăcintă Eva Mărginean I. Miron, Ioana Mărginean n. Iancu, Paraschie Drămbărean, Todora Vlad, Ana Zdrâncu I. Dănilă, Ana Iancu I. Iacob, Eva Luca i. Vasilie, Maria Iosa I. Mihailă, Raveca Inurean, Ana Bunaciul I. Avram, Maria Giavla I. Ambrose, Maria Doțu I. Iuon, Raveca Bălgrădean I. Iuon, Raveca Tat I. Avram, Ana Tiț I. Stefan, Sofia Doțu, Rachila Purcar I. Marian, Maria Lupșa I. Gligor, Anica Purcar I. Iuon, Raveca Florea I. Mihailă, Sofia Iosa I. Avram, Maria Florea I. Avram, Eva Florea I. Visalom, Floare Zdrâncu I. Savu, Floare Vasii I. George, Eva Iosa I. Nicolae I. Petru, Eva Giarla I. Savu, Raveca Iosa I. Petru, Ana Oana I. George, Maria Olar I. Zachiu, Raveca Vasii I. George, Maria Vlad I. Visalom, Raveca Tat I. George, Ioan Doțu I. Nicolae, Floare Zdrâncu I. Iuon și Raveca Iosa I. George I. Nicolae fiecare câte 1 cor. Laolaltă 93 coroane.

Prețul Praporilor s'a plătit din contribuțiile următorilor: Nic. Cado preotul, Petru Oana birăul, Stefan Iosa și Chimu Buha câte 2 cor. Emilian Repede, învățător, Daniil Costea cantorul, Avram Oana I. Nicolae, Petru Iosa I. Nicolae, Mihailă Iosa I. Dănilă, Vasile Zdrâncu I. Avram, Andron Vasii, Iuon Iosa I. George, Trifan Iancu, George Oana, George Costea I. Dănilă, Iuon Doțu, Nicolae Doțu I. Petru, Mihailă Iosa I. Nicolae, George Tat, Avram Purcar I. Toma, Iuon Iancu I. Achim, Gligor Lupșa, Petru Iosa I. George, Toma Olar, Petru Buciuman, Nicolae Moldovan, Marian Purcar, Stefan Tiț, George Vasii I. Iuon, Nicolae Iosa I. Petru, George Costea I. Nicolae, Iuon Iosa I. Florea, Iuon Crăciun, Petru Mărginean june, Vasile Sava, Achim Iancu, Maria Lupșa, Sanda Albu, Ana I. Zdrâncu Dănilă, Floare I. Zdrâncu Vasilie, Gheorghită Alimon, câte 1 cor.; George I. Petru Olar june și Nicolae I. Stefan Tiț june câte 60 fil.: Iuon Oana, Nicolae Iosa I. Iacob, Ravente Olar, Eva I. Visalom Florea câte 50 fil. Ambrosie Giavla, Ioan Costea, Dumitru Costea, Nicolae Bălgrădean, Artenie Albu, Mihailă Iosa I. Avram, Anica I. Avram Bunaciul, Ioana I. Petru Drămbărean, Maria Florea I. Avram, Maria I. Florea Iosa I. Avram, Raveca I. George Florea, Raveca I. Ioan Bălgrădean, Ana Luca, Ioana Crișan, Maria I. Iuon Iosa câte 40 fil. Eva I. Culița Flori, Eva fiica I. Ioan Iosa, Maria I. Ioan Inurean, Onisim Sava, Dumitru Luca, Nicolae Purcar, Avram fiul I. Mihailă Florea, Vasile Albu, Dănilă Iosa, I. Petru, George fiul I. Ioan Mărginean, Veronica Albu, Sofia Mărginean jună Nicolae Gârbovean. Raveca I. Avram Zdrâncu George Iancu I. Achim, Sofia Tat, Maria I. Avram Treanocăș, Avram Tiț I. Stefan june, Nicolae Tat I. Dumitru june câte 20 fil. Laolaltă 60 cor.

Tuturor acestora le aduc în numele comitetului parohial și pe calea aceasta mulțumită.

Păclișa, în 4 Septembrie 1910.

Nic. Cado preot.

**Posta redacției.**

Dlul I. P. în C. Articolul trimis l-am primit. Să va publica în curând.

Dlul I. C. în D. Raportul trimis e cam întârziat și e și prea lung. Poate vom extrage ceva din el.

D-lui C. S. paroh în M. Adresa cerută este: Virgil Simonescu, pictor academic, Lușoș, strada Huniade Nr. 10.

**FRĂȚII NEMÉNY:**  
**Grand-Hotel „Savoy”**

**Budapesta, József-körút.** Telefon: 154—08. Hotelul cel mai nou, mai modern și de primul rang al capitalei, situat în centru. 120 odăi. Saloane de cetit și conversat. **Încălzire centrală cu aburi.** Odaie de scaldă. Lift. Vacuum cleaner. **Apă caldă și rece în fiecare odaie.** Legătură cu tramvaiul electric, către toate găurile. **Prețuri moderate. Serviciul cel mai conștientios.**



**In loc de orice înștiințare deosebită!**

**Mathilda Pettkesu** născ. **Bos** în numele său și al tuturor rudeniilor aduce cu adâncă durere la cunoștință că mult iubitul și neuitatul ei soț

**George Pettkesu**

căpitan ces. și reg. î. p., Cavaler al ord. Francisc Iosif. etc.

după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Vineri în 30 Septembrie n. la 7 ore dimineața în al 78-lea an al vieții.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au așezat spre vecinică odihnă Duminecă în 2 Oct. 1910 la 3 ore p. m. din casa mortuară a spitalului militar ces. și reg. în cimiterul militar.

(389) 1-1

**Adânc întristata soție.**

Entreprisă de pompe funebre, Koloman Pály și fiul, Telefon Nr. 107.

Nr. 11/910 Econ.

(378) 2-3

**Anunț.**

În urma reparaturilor considerabile făcute la edificiile și mobilierul seminarului „Andreas”, o mulțime de obiecte învechite și scoase din folosință, precum mese, dulapuri, uși, ferestre de diferită mărime, cuptoare și alte fieră vechi, precum și mai multe instrumente de lucru din bransa mășarilor sunt a se vinde cu prețuri foarte moderate.

Doritorii de a cumpăra acestea obiecte sau și numai o parte din ele, să se însinue la economatul seminarial, unde vor primi toate condițiile și informațiile de lipsă.

Sibiu, la 26 Septembrie 1910.

**Aurel Popoviciu**  
econom semin.

Nr. 904/1910 prot.

(369) 3-3

**Concurs.**

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. or. română din **Zlagna** (Szász-Zalatna), protopresbiteratul Agnitei, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar din repartiție pe popor 600 Cor. iar restul până la 1000 cor. s'a cerut dela stat, cvartir în edificiul școlii și grădină.

Învățătorul ales este îndatorat a cerceta sfânta biserică și a cânta cu școlarii în Dumineci și sărbători la sf. liturgie, ear după încetarea din viață sau abdicarea actualului cantor va avea să îndeplinească toate funcțiile de cantor în și afară de biserică pe lângă venitele cantonale uzitate.

Ceice doresc a reflecta la acest post să-și înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral susindicat în termenul deschis și în vre-o Duminecă sau sărbătoare să se prezenteze în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Agnita, 6/19 Septembrie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Agnita întâles cu comitetul parohial concernent.

**Ioachim Muntean**  
protopresbiter.

**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr.-or. rom. din **Tâmpa**, protopresbiteratul Deveii se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental cu întregire dela stat 1000.
2. Grădină de legumi.
3. Cuartir în natură.
4. Doi stângini quadrati lemne de foc.

Învățătorul va avea să cânte în Dumineci și sărbători cu copii la biserică.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis — și înainte de alegere să se prezenteze la biserică spre a cânta.

Deva, 6 Septembrie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. român al Deveii în conțelegere cu comitetul parohial.

(384) 2-3

**Dr. Ioan Dobre**  
protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 946-1910. [377] 2-3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător și cantor la școala confesională din comuna **Butene** prin aceasta să deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia oficială „Telegraful Român”.

Emolumentele împreuna cu acest post sunt:

a) Din repartiție dela popor 407 cor. 28 fil.

b) Din venitul cantoral 108 cor. 72 fil.

c) Ajutorul ce să va cere dela stat 484 cor.

d) Locuință liberă în edificiul școlii.

e) 1/4 jugăr de grădină.

f) 1 stângin de lemne de foc.

Cuincuenalele legale să vor plăti tot prin ajutor dela stat după un serviciu nefructuos de 5 ani la această școală.

Fiitorul învățător și cantor va fi îndatorat a instrua copii de școală în cântările bisericești și a cânta cu ei la sfânta liturgie în Dumineci și sărbători.

Cluj, 9 Septembrie 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

**Tuliu Roșescu**  
protopresbiter.

Nr. 488/1910.

(382) 2-3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. română din comuna **Bacium-Cerbu**, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salar 400 cor. din repartiție iar restul de 600 cor. se cere întregire dela stat și în cas de încuviințare alesul va beneficia de aceea întregire, cuartir în natură și 1/4 jugăr grădină.

Ceice doresc să ocupe acest post să-și trimită rugărilor dimpreună cu documentele trebuincioase subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat și să se prezenteze în comună.

Abrud, 10 Septembrie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

**Petru Popovici**  
protopresbiter.

Nr. 719/1910.

(388) 2-3

**Concurs.**

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. or. din **Cucerdea-română** în protopresbiteratul „Târnava”, se scrie concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul anual dela popor 360 cor., iară dela 1 Septembrie a. c. 640 cor. ajutor sperat dela stat, cu totul 1000 cor.

Cuartir liber în școlă și 1/4 jugăr grădină.

Concurenții să-și înainteze petițiile oficiului protopresbiteral subsemnat (u. p. Küiküllóvár) având a se prezenta în termenul indicat în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a se cunoaște cu poporul.

Cetatea de baltă, 9 Sept. 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului „Târnava”.

**Nicolae Todoran**  
protopresbiter.

457/1910 Prot.

(371) 3-3

**Concurs repetit.**

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Vălișoara**, se scrie concurs repetit a treia oară, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” conform ordinului P. T. Conzistor Arhidiecezan din 6 Iulie a. c. Nr. 7557 Bis.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cuprinse în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile sunt a se înainta subsemnatului oficiu. Concurenții se pot prezenta înaintea poporului pe lângă observarea dispozițiilor din regulamentul pentru parohii.

Deva, 31 August 1910.

Oficiul protopresbiteral al tractului Deva în conțelegere cu comitetul parohial.

**Dr. Ioan Dobre**  
protopresbiter.

**Concurs repetit.**

Se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea următoarelor posturi de paroh din protopresbiteratul Hunedoarei și a nume:

1. **Baia Iui Craiu** cu crângurile **Carpen** și **Paroasa** și cu filiile **Cerbișoara florese**, **Toplița** și **Vălaru**.

2. **Josani** cu filia **Pestișu mic**.

3. **Ruda** cu filiile **Plcp** și **Poenița Voini**.

4. **Socet** cu filiile **Poana Rechiței** și **Runca mare**.

Emolumentele împreunate cu posturile de paroh din aceste parohii de clasa III a sunt cele datorite în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Competenții la vre-unul din aceste posturi să-și aștearnă cererile concursuale instruite, conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat; având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din parohia la care a concurat spre a cânta respective a celebra și a cuvânta.

Hunedoara, la 11/24 Sept. 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. Hunedoara.

**Avram P. Păcurariu**  
protopresbiter.

Nr. 879/1910 Protp.

(373) 3-3

**Concurs.**

Pentru ocuparea postului de capelan, cu drept de succesiune, pe lângă bătrânul paroh Iosif Morariu din parohia de clasa a III a **Hosman**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele ce compet capelanului sunt jumătate din toate venitele din parohie.

Ceice doresc să ocupe acest post să-și trimită rugărilor dimpreună cu documentele trebuincioase subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul susindicat și cu prealabila încuviințare a protopresbiteratului să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta și cuvânta, eventual a celebra.

Agnita, 26 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Agnitei, întâles cu parohul și cu comitetul parohial concernent.

**Ioachim Muntean**  
protopop.

**Pălării!**

Reîntoarsă din călătoria mea, cu care ocaziune am ales însumi cele mai frumoase **modele originale vieneze și parisiene**, am onoarea a invita p. t. publicul să binevoiască a le vedea. Tot aici se primesce spre modernizare orice pălărie și se execută prompt și cât se poate de efin.

Cu toată stima:

**Hanna Adleff**

(385) 2-2

Modisterie de pălării  
Sibiu, Strada Honterus 8.

**In 100 ani**

se ivește numai odată ocaziunna de-a putea cumpăra **ieftin și bine, pomi și alte plante, pentru școli de pomărit**. Să nu scape deci nimenea această ocazie favorabilă, ci să comande imediat ce-i e de lipsă după consemnarea de mai jos, valabil cât timp depositul va ajunge

**Pomi**  
**Tufe de decorat**  
**Conifere**  
**Plante sălbatice**

din curățiri totale a pământului cu **prețuri de tot reduse.**

**Fr. CASPARI & COMP. Școale de pomărit**

(379) 1-32

Mediaș, Transilvania.

Catalog la cerere gratuit!

**Importeur**

Lorendeau, 242 cours d'Espogne în Bordeaux (Francia) caută agent pentru **Vanilie-Bourbon**, **Textile** și **Esențe.**

(886) 1-2

**De vânzare!**

**Șase jugăre arătoare, două jugăre luncă de cosit, patru jugăre de pădure à 900 cor.** pro jugăr, se află de vânzare la

**Umbrich András**

Jövödiés, p. u. Gogán

(376) 2-2

(Kis-Küküllő m.)

**Mii**

de scrisori de mulțumită!



Pentru cor. 3-50

Trimit 1 minutat orologiu veritabil argint Gloria Anker-Rem., merge exact 36 ore, cu cutie frumos gravată, cu lanț frumos argintat sau aurit, pentru numai cor. 3-50. Mai de parte ofer 1 orologiu veritabil aurit cu 14 carate aur, pentru 36 ore Anker-Remont. Cias de șviterie prima cu lanț aurit cor. 5-1. Trei ani garanție în scris pentru fiecare orologiu. Trimite prin ramburs

**S. KOHANE**

I Casă pentru export de orologe de șviterie

Krakau Nr. 137.

Pentru cele neconvenabile se returnează banii.

(374) 1-10

**Viță de vie altoită**

expediază **sorte curate**, sub garanție, în sortiment bogat, de ani cunoscută și solida firmă:

Prima plantatiune de vițe de pe **Târnavă**.  
Proprietar: **FR. CASPARI**,  
Mediaș Nr. 62 (Transilvania).

Roagă cere catalog gratuit! Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare posesor de vie a și cere informațiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. [383] 1-25

**Medic român în Karlsbad.****Dr. Enea Nicola**

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad,  
casa „Billroth” lângă Sprudel.

(387) 68-